Atzinums par spožo skudru Rīgā Ozolciema ielā 62

Adresāts:

Rīgas dome

Rīgas Mājokļu un vides departaments

Brīvības iela 49/53, Rīga, LV-1010

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu;

Atzinums sniegts par sugu spožā skudra *Lasius fuliginosus*. Spožā skudra ir iekļauta Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" 1. pielikumā. Latvijas Sarkanajā grāmatā (2005., 4. sējums, Bezmugurkaulnieki) suga apzīmēta kā neapdraudēta.

2. Pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglaukumu izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu)

Pētāmā teritorija apsekota 16.10.2026. laikā no 11.50.-12.20 skudrai labvēlīgos klimatiskos apstākļos (T 12-14 ^{o}C, saulains).

Teritorijas adrese Rīgā, Ozolciema ielā 62, kadastra apzīmējums 01000790042, platība2.3105 ha..

Lai arī klimatiskie apstākļi labvēlīgi, lai skudras būtu aktīvas lai izrāpotu no dobuma, tomēr tās neatstāja dobumus. Tāpēc sugas klātbūtne noteikta pēc netiešām pazīmēm: ieeja dobumā stumbra pamatnē, ieeja ir gluda, nav apauguma, ieejas apkārtne tīra, redzamas sīkas iznestās koka skaidas un smilšu graudi, ap ieeju nav zirnekļu tīkli, var atrast skudru ķermeņa daļas.

Koki sameklēti pēc to numuriem, noteiktas ģeogrāfiskās koordinātas izmantojot rokas GPS uztvērēju Garmin GPSMAP 66st. Zem lapotnes ir lielāka koordinātu nolasīšanas kļūda kā atklāta laukā. Koki nofotografēti.

Spožā skudra ir viennozīmīgi viegli atpazīstama pēc spoži melnā ķermeņa, samērā lēnām kustībām un īpatnējās smaržas. Arboristi šo sugu labi pazīst un sugas atradnes ir ticamas.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā

Teritorijai nav aizsardzības statusa. DDPS Ozols nav datu par aizsargājamām sugām.

4. Atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums)

Atzinums sniegts ar mērķi apskatīt un apstiprināt SIA Hortus arborista atzinumā (Rīga, 2026. gada 5. oktobrī) minētās spožās skudras atradnes – atsevišķus kokus.

Teritoriju nākotnē paredzēts apbūvēt un labiekārtot

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru

Teritorija ir atklāta, ziemeļu un austrumu daļā nelieli meža fragmenti. Pārējā daļā izklaidus augoši koki. Gar rietumu robežu ir balto vītolu stādījums/rinda. Teritorija līdzena. Pašā ziemeļrietumu stūrī zeme izrakta, izveidojušās neregulāras bedres (LĢIA LIDAR digitālā reljefa kartē labi redzamas). Teritorijas atklātā daļa aizaugusi ar Kanādas zeltslotiņu, kura nesen nopļauta.

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums

Teritorija robežojas ar mežu ziemeļos un austrumos, autostāvvietu rietumos un rekonstruēto Ozolciema ielu dienvidos.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Konstatēti četri koki ar spožās skudras ligzdām (1. attēls). Tie atrodas blakus izraktajām bedrēm. Domājams, ka rakšanas laikā koki tika traumēti un izveidojās dobumi.

Nr. 6990. Baltais vītols, daudzstumbru.

Nr. 6999. Baltais vītols.

Nr. 7003. Purva bērzs.

Nr. 7004. Purva bērzs.

1. attēls. Koki ar spožās skudras ligzdām. Dots koka numurs un suga.

Koku koordinātas parādītas 1. tabulā.

1. tabula. Koku ar spožās skudras ligzdām numuri un koordinātas (x, y) LKS92.

Nr.	X	Y
6990	506385	306494
6999	506385	306509
7003	506406	306531
7004	506406	306532

Pēc netiešajām pazīmēm skudru apdzīvotās ligzdas novērtētas kā vājas līdz vidēji stipras. Baltie vītoli ir vitāli, bet blakus augošie bioloģiski vecie bērzi ir ar bojātām saknēm.

8. Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums

Aizsargājamu biotopu teritorijā nav.

9. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes

Teritorijā novērots riekstrozis. Tā nav aizsargājama suga, bet jaunajā LSG (2025. g.) ieteikts to iekļaut aizsargājamo sugu sarakstā.

10.Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa

Spožās skudras aizsardzībai var izvēlēties vairākus teritorijas apsaimniekošanas variantus.

1. variants

Neveikt celtniecības darbus apzīmētajā teritorijā (2. attēls); sugai labvēlīga ir apdzīvoto koku atēnošana, tāpēc iezīmētajā teritorijā būtu jāizvāc koki un krūmi, kas apēno skudru apdzīvotos kokus; izraktās bedres būtu jāatbrīvo no sagāztajiem atkritumiem. Skudru tas neietekmētu, bet tas nepieciešams estētisku apsvērumu dēļ.

2. variants

Plānoto māju un autostāvvietu teritorijas ZR stūrī saīsināt tā, lai skudru apdzīvotie koki paliktu neskarti. Skudras aizsardzībai kokos tādas pašas darbības kā 1. variantā.

3. variants

Apdzīvotos bērzus saglabāt. Apdzīvotos vītolus nozāģēt līdz ar zemi un līdz 3 m augstumam un nozāģētās stumbra apakšdaļas novietot blakus bērziem. Skudras aizsardzībai bērzos tādas pašas darbības kā 1. variantā.

4. variants

Visus skudru apdzīvotos kokus nozāģēt līdz ar zemi un līdz 3 m augstumam un nozāģētās stumbra apakšdaļas novietot iezīmētās teritorijas (2. attēls) Z malā. Skudras varēs turpināt attīstību, jo ligzdas būs saglabātas. Un turpmākajos gados jaunās mātītes varēs apdzīvot citus piemērotus kokus. Nozāģētos stumbrus iespējams novietot arī teritorijas pašā austrumu stūrī, kur nav plānota apbūve. Vai arī blakus teritorijā Ebeļmuižas iela 74 (kadastra apzīmējums 01000790040). Koku ar skudru ligzdām pārvietošana ir akceptēta prakse.

2. attēls. Teritorijas kopskats. Ziemeļrietumu stūrī iezīmēta teritorija, kas būtu atstājama spožajai skudrai (BalticMaps).

11. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai

Teritorijas apsaimniekotājam piedāvāti četri spožās skudras saglabāšanas varianti. Apsaimniekotājs var izvēlēties ekonomiski izdevīgāko variantu. Visos variantos tiks saglabātas spožās skudras ligzdas un tās varēt turpināt attīstību.

Voldemārs Spuņģis

Dabas aizsardzības pārvaldes izsniegtai eksperta sertifikāts Nr. 046, izsniegts 28.04.2019., elektroniski pagarināts līdz 27.03.2029. par sugu grupu “bezmugurkaulnieki”.